

การประเมินมูลค่าการพึ่งพิงป่าชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านช่องแคบ จังหวัดกาญจนบุรี
นันทนา บุญยานันต์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชน ความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชุมชน การประเมินมูลค่าการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้จากพื้นที่ป่าชุมชน และการหาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้จากพื้นที่ป่าชุมชนกับปัจจัยต่างๆ โดยทำการศึกษาป่าชุมชนบ้านช่องแคบ จังหวัดกาญจนบุรี การศึกษาครั้งนี้ตั้งอยู่บนข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ โดยการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามประชาชนบ้านช่องแคบ 170 ครัวเรือน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา โดยใช้ค่า การแจกแจงความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนั้นยังทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และทำการทำการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้รวมเฉลี่ยต่อปี 97,258 บาทต่อครัวเรือน แต่จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ ประชากรส่วนใหญ่จึงได้มีการกู้เงิน โดยแหล่งเงินกู้ของประชากรที่มีการกู้ยืมนั้นส่วนใหญ่กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาท มีวัตถุประสงค์การกู้ยืมเพื่อใช้ลงทุนประกอบอาชีพ ส่วนการเก็บหาพืชอาหารป่านั้นเป็นการพึ่งพิงป่าหลักของประชากรตัวอย่าง และมูลค่าการพึ่งพิงป่าชุมชนโดยรวมเฉลี่ยทั้งเพื่อการบริโภคและเพื่อการค้า มูลค่าโดยรวมเฉลี่ยจากการพึ่งพิงป่าชุมชนประมาณ 9,474.1 บาทต่อครัวเรือน ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับป่าชุมชนและความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชนจากการศึกษาพบว่า ประชากรตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของป่าชุมชนในระดับสูง แต่การมีส่วนร่วมของราษฎรในการอนุรักษ์ป่าอยู่ในระดับต่ำ 0 จากการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสังคม กับมูลค่าการพึ่งพิงป่าชุมชน พบว่า รายได้ภาคเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์กับการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และรายได้รวมมีความสัมพันธ์กับการเก็บหาของป่าโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการพึ่งพิงป่าเพื่อการบริโภคที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 มีความสัมพันธ์กับมูลค่าการเก็บหาของป่าเพื่อการค้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการเก็บหาของป่าโดยรวม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ชุมชนบ้านช่องแคบยังมีชีวิตพึ่งพิงอยู่กับป่า ชาวบ้านยังต้องใช้ประโยชน์จากป่าในการดำรงชีพ ส่วนใหญ่เป็นการเก็บหาผลผลิตจากป่า ดังนั้นการนำแนวความคิดด้านการสร้างความมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน จากการมีสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจที่ชุมชนสามารถจะได้รับในรูปแบบของผลประโยชน์ต่างๆ จากทรัพยากรป่าไม้ ภายใต้หลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนและกฎระเบียบ ทั้งนี้เพื่อให้ทรัพยากรป่าไม้สามารถที่จะดำรงอยู่ได้เช่นเดียวกับชุมชนในระยะยาว โดยที่ป่าไม้ได้รับการดูแลจากชุมชนและชุมชนได้รับผลประโยชน์จากป่าไม้เป็นการตอบแทนในเวลาเดียวกัน

คำหลัก : การประเมินมูลค่า, การพึ่งพิงป่าชุมชน, ป่าชุมชน